

DECIZIE

24 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Dumitru Mardari,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinînd recursul declarat de compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni împotriva companiei internaționale de asigurări „TRANSELIT”, societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Chirița Vladimir cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017,

c o n s t a t ă:

La data de 05 ianuarie 2015 compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni (în continuare – CIA „ASITO” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva companiei internaționale de asigurări „TRANSELIT”, societate pe acțiuni (în continuare – CIA „TRANSELIT” SA), intervenient accesoriu Chirița Vladimir cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, în rezultatul accidentului rutier din 07 octombrie 2013 cu implicarea autovehiculului de model Opel Astra cu numărul de înmatriculare CKB 903, condus de Chirița Vladimir a fost deteriorat autovehiculul de model Toyota Rav-4 cu numărul de înmatriculare KVP 915, condus de Țîra Valeriu, iar prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 07 octombrie 2013 s-a stabilit că Chirița Vladimir este vinovat de producerea accidentului rutier.

Susține că posesorul autovehiculului de model Toyota Rav-4 deținea contract de asigurare facultativă CASCO încheiat cu CIA „ASITO” SA, ultima a achitat despăgubirea de asigurare în folosul persoanei prejudiciate în sumă totală de 26481 de lei.

Menționează că, la data de 10 februarie 2014 pîrîtul a recepționat pretenția privind

achitarea benevolă a prejudiciului material cauzat, fiindu-i acordat un termen de 10 zile, însă ultimul nu s-a conformat.

Afirmă că dobânda de întârziere urmează a fi recalculată începând cu 21 februarie 2014 pe durata examinării cauzei.

În urma completării pretențiilor, solicită încasarea din contul CIA „TRANSELIT” SA a despăgubirii de asigurare în suma de 26481 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 6400 de lei, a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 3500 de lei și a taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Edineț din 29 septembrie 2016 s-a admis parțial acțiunea, s-a încasat de la CIA „TRANSELIT” SA în beneficiul CIA „ASITO” SA despăgubirea de asigurare în mărime de 26183 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 6095 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 968 de lei, s-a respins ca neîntemeiată cerința înaintată de CIA „ASITO” SA împotriva CIA „TRANSELIT” SA cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3500 de lei.

În susținerea poziției, prima instanță a reținut că, din raportul de expertiză nr.157 din 21 aprilie 2016, s-a stabilit paguba materială în urma accidentării automobilului de model Toyota Rav-4, cu numerele de înmatriculare KVP 915, ceea ce constituie suma de 26183 de lei, fapt recunoscut de reprezentantul pârâtului, iar reclamantul nu a prezentat obiecții.

Totodată, prima instanță a conchis că, perioada de întârziere a achitării urmează a fi calculată din 16 aprilie 2014 până la data de 02 septembrie 2015, termenul limită calculat și indicat de reclamant pentru suma despăgubirii de 26481 de lei, iar suma dobânzii de întârziere constituie suma de 6095 de lei.

La fel, prima instanță a reținut că în absența ordinului de încasare a numerarului sau a ordinului de efectuare a transferului bancar de către CIA „ASITO” SA în beneficiul CA „Alexandru Beșleaga” a sumei de 3500 de lei, nu poate califica factura de expediție seria WA nr. 104826 din 29 aprilie 2016 drept un document financiar contabil ce ar confirma faptul achitării sumei de 3500 de lei în calitate de cost al serviciilor de asistență juridică în prezenta cauză.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017 s-a respins apelul declarat de CIA „ASITO” SA și s-a menținut hotărârea Judecătorei Edineț din 29 septembrie 2016.

La data de 15 martie 2017, CIA „ASITO” SA a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017 solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii cerinței cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de încasare de la CIA „TRANSELIT” SA a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3500 de lei și cheltuielile de judecată suportate în apel.

În motivarea recursului a menționat că, instanțele inferioare eronat au considerat că factura nu este o dovadă a suportării cheltuielilor de asistență juridică, deoarece legea nu impune prezentarea dovezii de plată a cheltuielilor de asistență juridică, iar ordinul de plată nu este dovada cu putere mai mare decât factura.

Afirmă că avocatul a efectuat lucrări utile în apărarea intereselor recurentului, iar acesta a suportat o serie de cheltuieli pentru corespondență, deplasări, fiind compensate de recurent prin achitarea remunerației, care urmează a fi încasate de la intimat, acestea fiind rezonabile.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de CIA „ASITO” SA urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe în partea respingerii cerinței de încasare a cheltuielilor de asistență juridică cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri de admitere a cerințelor date pentru următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din materialele pricinii rezultă că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 310771 din 07 octombrie 2013 Chirița Vladimir este recunoscut vinovat în producerea accidentului rutier cauzînd un prejudiciu material lui Țîra Valeriu (vol.1, f.d. 20).

Prin ordonanțele de plată nr. C103695 din 08 octombrie 2013 s-a dispus achitarea despăgubirii de asigurare în mărime totală de 26481 de lei păgubitului Țîra Valeriu (f.d. 11-12).

La 16 ianuarie 2014 CIA „ASITO” SA a expediat reclamația CIA „TRANSELIT” SA prin care a solicitat restituirea sumei despăgubirii de asigurare în mărime de 26481 de lei, în termen de 10 zile de la primirea reclamației (vol.1, f.d.9).

În baza mandatelor seria MAS nr.010132 din 19 octombrie 2015 (vol.1, f.d. 56), seria MAS nr.035614 din 23 mai 2016 (vol.1, f.d. 121) și seria MA nr.1112057 din 30 ianuarie 2017 (vol.1, f.d.221), avocatul Vitalie Tihon a fost mandatat să reprezinte interesele CIA „ASITO” SA în instanțele de judecată.

Ținînd cont de faptul că recurentul contestă hotărârile instanțelor inferioare doar în partea respingerii încasării cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va examina recursul în limitele invocate în el, reieșind din prevederile art.442 alin.(1) din Codul de procedură civilă citate supra.

Verificînd legalitatea deciziei Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017 și hotărîrii Judecătorei Edineț din 29 septembrie 2016 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanțele inferioare eronat au concluzionat că încasarea cheltuielilor de asistență juridică sunt neîntemeiate.

Instanța de recurs menționează că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării procesului civil reprezintă cheltuieli de judecată, iar potrivit art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a pricinii.

Cheltuielile de judecare a pricinii pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Potrivit art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 63 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

Colegiul notează că argumentul instanței de apel precum că din motivul neprezentării dispoziției sau ordinului de plată, factura seria WA nr. 1041826 din 29 aprilie 2016 (vol.1, f.d. 151) nu confirmă achitarea sumei de 3500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este greșit în condițiile în care prin ordinul de plată nr. 1293 din 09 iunie 2016 (vol.1, f.d.190), în care este inserată destinația plății pentru servicii de asistență juridică, s-a încasat suma de 3500 de lei de la CIA „ASITO” SA în beneficiul Cabinetului Avocatului „Alexandr Beșleaga”, or în ordinul respectiv este indicat expres că destinația plății s-a efectuat conform facturii seria WA nr. 1041826 din 29 aprilie 2016.

În acest sens, instanța de recurs menționează că factura reprezintă un document justificativ care certifică prestarea unui serviciu avînd menționate prețul și alte specificații necesare de identificare în vederea plății, or potrivit pct.1 din Instrucțiunea privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 294 din 17 martie 1998, toate entitățile care, potrivit legislației în vigoare, au obligativitatea ținerii contabilității, utilizează în procesul desfășurării activității economico-financiare formularele corespunzătoare cu regim special, care confirmă operațiunile economice efectuate.

Astfel, din înscrisurile existente la dosarul cauzei, reiese că între CIA „ASITO” SA și Cabinetul Avocatului „Alexandr Beșleaga” au existat relații contractuale de prestări de servicii pentru asistență juridică în cauza civilă TRANSELIT, fapt confirmat prin factura seria WA nr. 1041826 din 29 aprilie 2016 (vol.1, f.d. 151).

Prin urmare, factura respectivă reprezintă valoarea muncii prestate de către Cabinetul Avocatului „Alexandr Beșleaga” pentru serviciile de asistență juridică pe cauza respectivă, adică onorariul acestuia, or potrivit art. 63 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la avocatură, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice și juridice. Mărimea onorariului se stabilește prin acordul părților și nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată.

La fel, instanța de recurs conchide faptul că au fost efectuate de către CIA „ASITO” SA cheltuieli de judecată în valoare de 3500 de lei, reprezentând onorariu avocatului, conform ordinului de plată nr. 1293 din 09 iunie 2016 (vol.1, f.d.190), deoarece achitarea serviciilor se face în baza unui ordin de plată ce atestă încasarea

numerarului pentru prestarea serviciilor, or potrivit art.3 din Legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică nr. 114 din 18 mai 2012, *ordin de plată* reprezintă dispoziție a plătitorului sau a beneficiarului plății adresată prestatorului său de servicii de plată pentru executarea unei operațiuni de plată.

Cu toate acestea, respectivele cheltuieli trebuie acordate numai în măsura în care apar justificate în raport de soluția pronunțată, de obiectul și complexitatea cauzei.

Așadar, Colegiul notează că recurentul CIA „ASITO” SA a fost reprezentat în instanțele inferioare de avocatul stagiar Tihon Vitalie din cadrul Cabinetului Avocatului „Alexandr Beșleaga”, iar suma de 3500 de lei achitată de primul pentru prestarea serviciilor de asistență juridică este una efectivă, reală, rezonabilă și proporțională cu munca depusă. În ce privește certitudinea prejudiciului, anume plata acestei sume de bani, Colegiul reține că relațiile contractuale dintre recurent și avocatul acestuia s-au stabilit în baza facturii încheiate înainte de soluționarea procesului și că, în cuprinsul acesteia se face referire directă la cauza civilă TRANSELIT.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că, nu are importanță când a fost efectuată plata pentru serviciile de asistență juridică după sau pînă la soluționarea litigiului, deoarece momentul achitării este lăsat la aprecierea părților contractante, avocatul angajat fiind singurul în măsură să decidă dacă prestează serviciul anterior sau ulterior achitării onorariului, reieșind din principiul libertății contractuale.

În plus, instanța de recurs reține că suma indicată în ordinul de plată nr.1293 din 09 iunie 2016 este una certă. Faptul că aceste cheltuieli de judecată nu au fost admise în fața primei instanței se datorează tocmai neconfirmării achitării efective a acestora la acea dată, ceea ce nu mai putea fi reținut în instanța de apel, avînd în vedere că ordinul de plată respectiv, a fost prezentat pînă la soluționarea cererii de apel.

Mai mult, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 09 februarie 2017 (vol.1, f.d.214), ordinul de plată nr.1293 din 09 iunie 2016 nu a fost obiect de examinare la etapa de cercetare a probelor, iar în decizia recurată nu se face nici o mențiune în acest sens, în pofida faptului că instanța de apel avea obligația de a verifica probele prezentate suplimentar, or art. 383 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele din dosar și cele prezentate suplimentar de aceștia. Procedura de administrare a probelor în instanță de apel este similară celei din primă instanță.

Avînd în vedere faptul că recurentul a probat cheltuielile de asistență juridică și reieșind din faptul că CIA „ASITO” SA a avut câștig de cauză, raportat la dispozițiile art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, Colegiul consideră necesar de a încasa din contul CIA „TRANSELIT” SA în beneficiul CIA „ASITO” SA cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3500 de lei.

Cu referire la solicitarea recurentului de a încasa cheltuielile de judecată suportate în instanța de apel, Colegiul subliniază că ultimul nu a prezentat probe în acest sens, obligație impusă de art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă care prevede că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Mai mult, în cererea de recurs CIA „ASITO” SA nu specifică cuantumul cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel, nu face referire la documentele justificative care ar indica suma acestora aferente soluționării pricinii în apel sau a sumelor achitate avocatului pentru munca prestată, precum și nu a prezentat un raport cu privire la volumul de lucru efectuat de avocat la acordarea asistenței juridice, iar în

prezența vidului probator în acest sens, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune asupra încasării acestora.

Din cele menționate supra și în lumina normelor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de CIA „ASITO” SA, a casa decizia Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017 și hotărîrea Judecătorei Edineț din 29 septembrie 2016 în partea încasării în beneficiul CIA „ASITO” SA din contul CIA „TRANSELIT” SA a cheltuielilor de asistență juridică cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri de admitere a cerinței înaintate de CIA „ASITO” SA și încasarea din contul CIA „TRANSELIT” SA a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3500 de lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2017 și hotărîrea Judecătorei Edineț din 29 septembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni împotriva companiei internaționale de asigurări „TRANSELIT”, societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Chirița Vladimir cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, în partea respingerii încasării cheltuielilor de asistență juridică cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri prin care:

Se admite cerința înaintată de compania internațională de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni împotriva companiei internaționale de asigurări „TRANSELIT”, societate pe acțiuni cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Se încasează din contul companiei internaționale de asigurări „TRANSELIT” în beneficiul companiei internaționale de asigurări „ASITO”, societate pe acțiuni cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3500 de lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu